

PLANTENWERKGROEP

--- NMC-Schijndel --- Natuurgroep Gestel ---

Plant van de maand juni 2024

Gewone melkdistel

Algemeen

Wetensch. naam	Sonchus oleraceus L.
Uitspraak	Sónchus oleráceus
Familie	Asteraceae/Composietenfamilie
Geslacht	Sonchus/Melkdistel
Soort	Gewone melkdistel
Hoogte	30 cm. – 90 cm.
Plantvorm	Kruid
Plant	Eénhuizig
Wortels	Penwortel
Stengel	Rechtopstaand
Bladstand	Verspreid
Bladvorm	Veerdelig met grotere eindslip
Bladkleur	Dof-/grijsgroen
Bladrand	Stekelig getand
Bloeiperiode	Mei - herfst
Bloeiwijze	Tuilvormig
Bloemvorm	Lintvormig
Bloemkleur	Lichtgeel
Bloementype	Tweeslachtig
Bloem	Lintbloem
Stijlen	1
Stempels	2
Bestuiving	Insecten
Vruchtbeginsel	Onderstandig
Vrucht	Nootje
Leefvorm	Eénjarig
Groeiplaats	Voedselrijk substraat

Foto 1. Gewone melkdistel

Inleiding

Ons universum waarin de planten groeien heeft invloed op hun ontwikkeling. *Maria Thun* (1922-2012) ontwikkelde de *Zaai kalender**** waarin ze aangeeft welke data slecht of juist uitstekend zijn om in de groenten-/bloementuin te werken. Wil je rust in juni, sla dan de data 1(avond), 2, 4(avond), 5, 6(tot 18.00u), 8, 9(tot 14.00u), 15(avond), 27, 28(op de middag) en 29(voormiddag) over. In die tijd zijn de groeiomstandigheden voor planten ongunstig. Laat de tuin de tuin en vermaak je elders.

De eerste foto van de Plant van de Maand betreft de Gewone melkdistel. Die is zo gewoon, dat je haar gewoon thuis in je tuin zult aantreffen mits je niet alle (on)kruid steeds maar weer wiedt. De dappere snelle groeier vraagt erom ook esthetische aandacht te krijgen. Krijgt zij dat van U ook?

Naamgeving

Sonchus. *Sonchus*, van het Griekse *somphos*, heeft de betekenis van *hol* of *zacht*. De stengel is hol en voelt zacht aan.

Oleraceus. *Oleraceus* duidt erop dat de plant als groente gebruikt kan worden of dat zij in tuinen groeit. Mijn voorkeur gaat uit naar die tweede aanduiding.

Gewone. Weer eens een plant die gewoon 'gewoon' is ?!

Melkdistel. Breek een stengel door en je ziet *melksap*; bovendien ziet de plant er wel als een *distel* uit.

In het Fries, Frans, Duits en Engels noemt men de plant achtereenvolgens: *Stikeltiksel*, *Laiteron maraîcher*, *Kohl-Gänsedistel*, en *Smooth Sow-thistle*.

Plaatsing

Heukels** plaatst de plant in de Compositiefamilie, verder in het geslacht Melkdistel en de soort Gewone melkdistel. Verder worden er in dit geslacht nog de Akker-, Moeras-, en Gekroesde melkdistel genoemd.

Beschrijving

Levensvorm. Gewone melkdistel is een éénjarig kruid en valt bij de indeling van Raunkiaer onder de Therofyten. De plant zal tussen de 30 en 90 cm. groot worden.

Wortels. De plant bezit een penwortel(foto 2*).

Foto 2*. Penwortel

Foto 3. Stengel

Foto 4. Bladrozet

Stengels. Over de stengels is te zeggen dat ze: -rechttop groeien; -blauwgroen zijn; -geribd zijn; -wit melksap bevatten; -vertakt zijn en alleen in de bloeiwijze klierachtig behaard zijn(foto 3).

Foto 5. Blad bovenzijde

Foto 6. Stengelomvattend

Foto 7. Blad onderzijde

Bladeren. Vooraf is het aardig eerst eens naar het bladrozet(foto 4) te kijken, zo kun je de Gewone melkdistel al in een vroeg stadium herkennen. Bij ***Algemeen*** staat over de bladeren dat ze veerdelig zijn, dat duidt op diepe insnijdingen in de langwerpige bladeren. Ze bezitten een grote eindlob. De bladrand is stekelig. Verder is het blad stengelomvattend met afstaande oortjes(foto's 5,6,7).

Bloemen. De bloeiwijze kun je zien als een tuil. Het hoofdje van de composit is één tot twee centimeter groot en bevat enkel (bleek)gele lintvormige bloempjes. Het omwindsel(kelkblaadjes) kan klierhaartjes bezitten. De stijl met twee stempels geven een rood-/paarsachtige kleur aan het bloeiend bloemhoofdje(foto's 8,9,10).

Foto 8. Bloeiwijze

Foto 9. Bloem(en)

Foto 10. Omwindselbladen

Vruchten. Het onderstandig vruchtbeginsel groeit uit tot een dopvrucht/nootje. De roodbruine kleine zaden zijn wat afgeplat. Kenmerkend zijn de ribben op de zaden met dwarsribbeltjes(foto 11*).

Groeiplaats

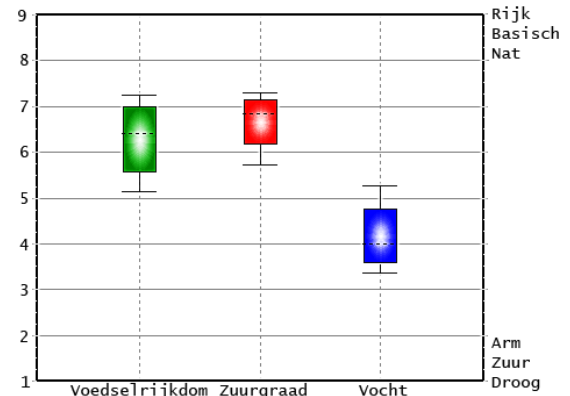
Bekijken we de groeiomstandigheden(zie ook afb. 12*) dan zien we dat:

- het substraat redelijk voedselrijk genoemd kan worden.
- de zuurgraad rond de 7 schommelt.
- de plant een niet al te vochtige omgeving zoekt.
- de Gewone melkdistel gedijt op zonnige plaatsen.

We zullen de plant op veel plaatsen tegenkomen, begin eens te kijken in je eigen, wat natuurlijke (moes)tuin.

Foto 11*. Vruchten

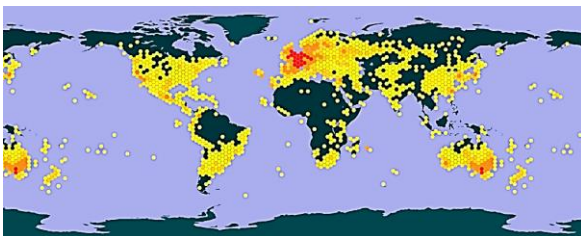

Afb.12* Ecologische parameters

Verspreiding

Kaartje 13 laat zien waar de plant wereldwijd groeit.

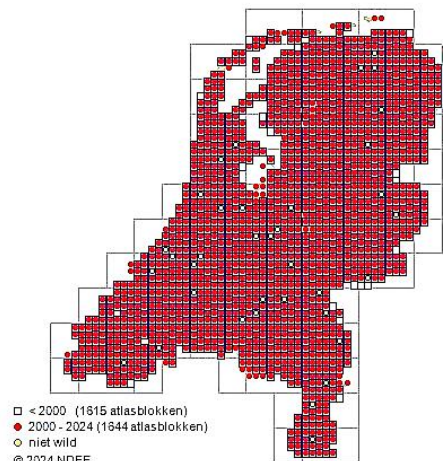
Zoemen we in op Nederland, dan geeft het kaartje van Floron(afb.14) aan dat de plant in heel Nederland vertegenwoordigd is.

13 14

Tot slot

Uit de data van mijn foto's kun je afleiden dat ik nogal eens aan een gewone plant voorbij loop. Nu dus even niet en hoe vergaat U in deze ?

Tekst : Gerard te Dorsthorst

Afb. foto's: GtD(1,3,5,6,7,8,9,10);

Flora van Nederland Wilde planten en hun omgeving online(2,11,12);
Saxifraga(4); GBIF(Global Biodiversity Information Facility)(13); FLORON(14).

1. Gewone melkdistel	Schijndel	28 mei 2024
2*. Penwortel	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
3. Stengel	Schijndel	28 mei 2024
4. Bladrozet	Saxifraga – Rutger Barendse	
5. Blad onderzijde	Schijndel	28 mei 2024
6. Stengelomvattend	Schijndel	28 mei 2024
7. Blad onderzijde	Schijndel	28 mei 2024
8. Bloeiwijze	Schijndel	29 mei 2024
9. Bloem(en)	Schijndel	29 mei 2024
10. Omwindselbladen	Schijndel	29 mei 2024
11* Vruchten	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
12* Ecologische parameters	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
13. Verspreiding wereldwijd	GBIF	
14. Verspreiding Nederland	FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten	

*https://www.floravannederland.nl/planten/gewone_melkdistel

**Heukels' FLORA van Nederland. 24^e druk. 2020.

***Maria Thun 'Zaai kalender 2024'. Uitg. Christofoor.

opm. De Plant van de Maand is te vinden op:

<https://www.nmcschijndel.nl> en op: <https://www.natuurgroepgestel.nl>

Melk-

blad

bloem

-distel

